

Anne Sietsma

Een tijd van omzien

EEN TIJD VAN OMZIEN

Anne Sietsma

Een tijd van omzien

VCL serie

ISBN 978 90 5977 375 2
NUR 344

© 2009 VCL-serie, Kampen
Omslagillustratie: Jack Staller
Omslagbelettering: Van Soelen Communicatie

www.vclserie.nl
ISSN 0923-134X

Alle rechten voorbehouden. Niets uit deze uitgave mag worden veelevoudigd, opgeslagen in een geautomatiseerd gegevensbestand of openbaar gemaakt, in enige vorm of op enige wijze, hetzij elektronisch, mechanisch, door fotokopieën, opnamen of op enige andere manier, zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de uitgever.

I

Met de wind in de rug fietst Lieke door het zonnige land. Heerlijk, weekend.

Alles ademt lente. Jonge, tere blaadjes weven zich om de takken van de eiken die langs de weg staan. In de berm bloeien de eerste boterbloemen.

Lieke lacht. Over een paar weken staan er in haar klaslokaal overal potten vol goud en geel. Boterbloemen zijn onweerstaanbaar voor de kinderen.

Boven het drassige weiland duikelen de kieviten. Het is alsof ze elkaar de loef afsteken. Iets verderop roept een grutto. Lieke ziet hem door de lucht scheren. Hij neemt een duikvlucht en landt op een paaltje.

Vrijheid, denkt Lieke, wat een vrijheid. Ze zou haar armen in de lucht willen gooien en zo achter de vogels aan willen vliegen en buitelen. Opnieuw lacht ze. Mooie boel zou dat zijn. Beter kan ze haar handen aan het stuur houden, zeker met die fietstassen vol boeken en schriften. Trouwens, zo voortracen over de weg lijkt wel wat op vliegen.

Ze voelt de zon warm op haar lijf. Vanmiddag scheen hij in haar lokaal naar binnen. Gertjan, de kleine charmeur, zat naar haar te kijken. 'Juf, uw haren zijn van goud,' zei hij. Zoiets heeft nog nooit iemand tegen haar gezegd. Thuis hoort ze andere dingen. 'Je mag wel eens vaker in de spiegel kijken.' Of: 'Je moet nodig naar de kapper.' Ze kijkt iedere dag in de spiegel. Het is niet veel bijzonders, wat ze dan ziet. Een iets te grote mond, blauwgrijze ogen, in een gezicht dat vooral 's winters erg wit is. Vlasblond haar tot op haar schouders. Een pony die nooit zo zit als ze graag wil. Een doodgewoon gezicht. 'Juf, uw haren zijn van goud.' Ze zou Gertjan wel kunnen knuffelen. Maar ze weet iets beters. In haar vertelboek staat een sprookje over een meisje

met gouden haren. Dat zal ze eens opzoeken en volgende week aan de kinderen vertellen.

Aan haar linkerhand ziet ze de bossen, die tot achter haar eigen dorp doorlopen. Ze is bijna thuis.

Thuis? Nog even niet. Daar zal een domper gezet worden op het geluksgevoel dat door haar heen borrelt. Thuis kan ze niet dromen dat ze een vogel is. Of een prinses met gouden haren. Ze besluit eerst een uurtje naar Klein Wissink te gaan. Vlak voor het dorp slaat ze links af, een smalle landweg in.

De monumentale boerderij van Klein Wissink ligt te midden van weilanden die omzoomd zijn met elzen. In de verte is de bosrand.

Lieke fietst het erf op.

Links komt het rieten dak van het woonhuis bijna tot op de grond. Rechts is het onderkomen voor de paarden. De bovendeuren staan open. Een enkel paardenhoofd kijkt haar verwachtingsvol aan.

Ze zet haar fiets neer en loopt naar de achterste box.

Het is alsof het paard haar welkom heet.

Ze streelt het over het voorhoofd. ‘Kolette, is je veulen er nog niet? Je bent over tijd, weet je dat?’

De merrie snuffelt langs Liekes schouders en armen.

‘Nee, ik heb niets voor je meegebracht. Volgende keer.’

Er hangt een lucht van ontsmettingsmiddel in de box. Lieke weet wat dat betekent. Het veulen kan nu ieder moment geboren worden. Ze blijft nog even bij het paard staan en gaat dan de boerderij binnen.

De Klein Wissinks zitten juist aan de koffie.

‘Dag Lieke, kom er gezellig bij.’ Saakje Klein Wissink schenkt een mok vol. ‘Jij ook nog, Roelof?’

‘Ja, doe maar.’

‘Die man van mij houdt zich met koffie op de been, Lieke. ’s Nachts gaat hij om de paar uur kijken of het veulen er al is.’

‘Nee, dat veulen komt heus wel. Ik wil zien of er geen problemen zijn met Kolette. De vorige keer hebben we de veearts er ook bij moeten roepen. Ben je dat vergeten, Saak?’

‘Ik zag dat u de box al hebt ontsmet,’ zegt Lieke. ‘Of liever, ik rook het. Dus het kan ieder moment zover zijn?’

‘Klopt. De uiers zijn al gezwollen.’

‘Maar als je steeds gaat kijken,’ werpt Saakje tegen, ‘houdt het paard de geboorte tegen.’

‘Klopt ook. Je ziet het, Lieke. Ik zit ertussen. Daarom smaakt de koffie zo goed.’

Saakje schuift een schaal met koek over de tafel. ‘Ga je gang, Lieke. En voordat we het vergeten: morgen komt Marion thuis.’

‘Een verrassing!’ Lieke veert op.

Marion is haar beste vriendin. Vanaf hun eerste schooldag zijn ze met elkaar opgetrokken. Samen gingen ze naar de middelbare school in de stad. En samen gingen ze naar de onderwijzersopleiding in diezelfde stad. Voor Lieke is het huis van de Klein Wissinks altijd een tweede thuis geweest. Er was alle ruimte om in bomen te klimmen, slootje te springen en op ontdekkingstocht te gaan in het bos. Ze zei oom en tante tegen Marions ouders, en dat doet ze nog steeds. Toen ze twaalf waren, mochten ze oom Roelof helpen de paarden te verzorgen. Een jaar later gaf hij hun rijles. Marion vond het leuk, maar voor Lieke ging er een wereld open. De sensatie op de rug van een paard door het bos te draven. Het contact en de vriendschap tussen mens en dier. Iedere week gingen ze wel rijden.

Toen ze zestien was, zei ze een keer tegen Marion: ‘Je kunt met dieren net zo goed vrienden zijn als met mensen.’

Marion was beledigd. ‘Stel je mij gelijk met een paard?’

‘Nee, dat bedoel ik niet. Maar ik vind paarden zo geweldig.’

‘Malle!’

Toen ze hun diploma hadden, gingen hun wegen uit elkaar. Marion werd onderwijzeres in een Gronings dorp. Lieke vond

een baan in het buurdorp en bleef thuis wonen. Op de fiets was het maar een halfuur. Het eerste jaar kwam Marion vaak thuis. Dan wisselden ze hun schoolervaringen uit. Het tweede jaar heeft Lieke haar nauwelijks gezien. Ze kent de oorzaak wel. Er is daar in Groningen een collega, Martin. Hij heeft veel indruk gemaakt op Marion. Een paar keer zijn ze samen uitgegaan, naar een concert of naar een museum in de stad. Om jaloers op te worden. Het klinkt zo volwassen.

Lieke kijkt van de een naar de ander. Zouden ze al weten dat er een Martin is? Of komt Marion dit weekend thuis om haar ouders op de hoogte te brengen? Zoiets doe je niet via de telefoon. Ze voelt een steek van jaloezie. Een vreemde die haar vriendin zal inpalmen.

‘Marion zei dat ze je al veel te lang niet gezien had,’ lacht Saakje. ‘Je zou toch denken dat ze voor haar ouders thuiskwam. Maar ja, twee van die saaie oude mensen.’

‘Ik protesteer. U bent helemaal niet saai.’ Maar wel oud, denkt ze er achteraan. Door tante Saakjes donkere haar, dat in brede slagen om haar hoofd ligt, lopen honderden zilveren draden. Ze is een kop kleiner dan haar man en heeft de neiging iets voorover te lopen, als iemand die vermoeid is van een lang en zwaar leven. Toch staat ze haar mannetje, als het op werken aankomt. Lieke kijkt naar de donkere ogen, die op dit moment ondeugend twinkelen. Wijze ogen zijn het, denkt ze, die dwars door alles heen kijken en veel meer zien dan je zou vermoeden. Oom Roelofs gezicht is vol rimpels, en zijn haar en kort geknipte baard zijn peper-en-zout. Hij straalt gezag uit, dat door mens en dier gerespecteerd wordt. Lieke denkt aan haar eigen vader. Die is oud, al telt hij zes jaar minder dan oom Roelof.

‘Heb je een goeie dag gehad op school?’ vraagt Saakje.

‘Ik heb de kinderen over de oorlog en de bevrijding verteld. Maar ik betwijfel of ze er iets van begrepen hebben. Het was zulk prachtig weer, en ook in de klas leek het wel lente. Ze waren

zo vrolijk. Buiten op het schoolplein gingen de jongens oorlogje spelen en Duitsers doodschieten. Ik ben bang dat ik het niet op de goede manier gebracht heb.’

‘Ik denk het wel,’ zegt Saakje. ‘De eerste reactie is boosheid. En dan wil je wraak nemen.’

‘Nu nog? Het is al dertig jaar geleden.’

‘Voor die kinderen is het nieuw. Als ze over een maand nog steeds Duitsers willen doodschieten, moet je er iets aan doen. Maar ik denk dat ze het dan allang vergeten zijn.’

Lieke lacht. Kinderen leven zo onbekommerd. Ze staat op.

Roelof loopt met haar mee naar buiten.

Bij de box van Kolette blijven ze staan.

‘Bent u bang voor problemen?’

‘Nee, hoor. Alles gaat zoals het moet.’

Lieke is gerust. Oom Roelof gaat zijn hele leven al met paarden om. Hij fokt ze, traint ze, verkoopt ze. Mensen komen bij hem om advies. Ook de veearts uit het dorp komt wel eens over een moeilijk geval praten.

‘Help je mee een naam voor het veulen te verzinnen, Lieke?’

‘O, leuk.’

Onderweg naar huis laat ze allerlei namen door haar gedachten gaan. Na Kolette moet er een naam met een L komen. Lieke. Leo. Leontien. Nee, dat is niks.

Dan is ze in het dorp. Ze fietst langs de meubelzaak van haar ouders en kijkt naar binnen. Geerdink, de verkoper, staat met een klant te praten. Ze gaat door het gangetje naast het huis en zet haar fiets in de schuur. Twee tassen met schoolwerk gaan mee naar binnen.

In de kamer vindt ze haar vader, zittend in de gemakkelijke stoel. Op de leuning balanceert een asbak met een half opgerookt sigaartje erin. Hij schrikt op wanneer Lieke binnenkomt.

‘Dag, vader. Was u een dutje aan het doen?’

‘Nee, hoor. Ik ben klaarwakker.’

Ze gelooft er niks van. Hij leek zo ver weg. Stel dat hij die asbak van de leuning had gestoten...

Hij pakt de sigaar omzichtig op, neemt een trekje en blaast een rookwolk uit. Meteen erna hoest hij. De schorre hoest die Lieke de laatste tijd steeds vaker hoort. Het gaat niet goed met vader. Hij mag niet meer roken van de dokter.

‘Is moeder er niet?’

‘Die is naar een zieke.’

‘Wilt u iets drinken?’

‘Ja, koffie graag.’

Lieke loopt naar de keuken. Alles staat klaar. Had moeder gedacht dat hij zelf koffie zou zetten? Ze draagt het blad naar binnen.

‘Wat ben je laat. Was er nog zo veel te doen op school?’

‘Nee, ik ben bij Klein Wissink geweest.’

‘Wat moest je daar?’

Lieke hoort de wrevel in zijn stem. ‘Ik ging kijken of het veulen van Kolette al geboren was.’

‘O, en duurde dat zo lang?’

Lieke wordt nijdig. ‘De geboorte van een veulen? Hooguit een uur.’ Ze weet dat haar vader iets anders bedoelt.

‘Maar je bent er toch niet bij geweest?’

Ze ziet opeens de verwarring op zijn gezicht. Meteen heeft ze spijt van haar opmerking. ‘Nee, natuurlijk niet. Ik heb met oom Roelof en tante Saakje zitten kletsen. Morgen komt Marion thuis.’ Ziezo, dan weet hij meteen waar ze morgen zal zijn. ‘En nu ga ik mijn correctie doen.’ Om iets goed te maken blijft ze beneden met haar schriften.

Haar vader zit daar zo in zichzelf gekeerd in zijn stoel. Een eenzame man op een eiland.

Marion belt de volgende dag, laat in de ochtend. ‘Kom je meteen na de lunch? Dan gaan we rijden.’

‘Joepie!’

Wanneer ze het erf van Klein Wissink op fietst, ziet ze dat de paarden al gezadeld zijn.

De vriendinnen begroeten elkaar hartelijk.

‘Je laat er geen gras over groeien,’ lacht Lieke.

‘Nee, de bossen wenken. Allemensen, wat is het lang geleden dat ik op de rug van een paard heb gezeten.’

Ze kijken nog even bij Kolette.

‘Ik hoop dat het veulen vannacht komt,’ zegt Marion. ‘Dan kan ik het nog zien wanneer het zo heel klein is. Dag, Kolette, wij gaan lekker naar het bos. Later mag jij ook weer mee.’

Roelof kijkt hoe ze opstijgen. Hij gespt een buikriem wat strakker.

Stapvoets gaan ze over het pad langs de paardenwei.

Marion opent een hek, en ze zijn in het bos. Hier is het nog winters en kaal. Mezen en vinken vliegen bedrijvig heen en weer. In de verte roept een koekoek.

Marion vertelt over haar klas. Een stel drukke kinderen, die het haar niet gemakkelijk maken.

Lieke is blij dat ze zelf zo’n rustige groep heeft. ‘En hoe gaat het buiten de muren van je klas?’ vraagt ze. ‘Is Martin nog steeds in beeld?’

‘Natuurlijk. Je collega’s zie je iedere dag.’

‘Dat bedoel ik niet.’

Marion krauwt haar paard in zijn manen. ‘Eerlijk gezegd weet ik niet hoe het verder moet met Martin.’

‘Ruzie?’

‘Nee. Iets vervelends waar ik al de hele week over loop te piekeren. Afgelopen zaterdag hebben we een eind gewandeld. Toen we neerstreken in een koffiehuis, kwam er ineens een man bij ons zitten. Hij deed nogal vijandig. ‘Zit je hier gezellig met je vriendinnetje, Martin?’ vroeg hij. In plaats van mij voor te stellen zei Martin: ‘Waar heb je het over?’ ‘Dat zul jij niet weten’,

zei die vent. ‘Het gaat over Monique natuurlijk. Die is nu bijna drie maanden op weg. Je moet je verantwoordelijkheid nemen.’ Martin werd boos en riep dat hij er niets mee te maken had. Ik was bang dat er ruzie van zou komen, maar die man liep weg. Het vreemde is dat Martin er niet over wilde praten. Ik vroeg hem natuurlijk wie Monique was, en wat hij met haar had. ‘Het heeft niets te betekenen,’ zei hij. Toen ik doorvroeg, werd hij boos. ‘Vertrouw je me niet?’ Nou, eerlijk gezegd, vanaf dat moment vertrouwde ik hem inderdaad niet meer. Zo’n verhaal komt toch niet uit de lucht vallen?’

‘Natuurlijk niet. Er zal vast wel iets gebeurd zijn. Als Martin een zuiver geweten heeft, kan hij daar toch gewoon over praten?’

‘Vind ik ook.’

‘Het lijkt er meer op dat hij jou niet vertrouwt.’

‘Klopt. Ik heb het gevoel dat ik alleen maar een vriendinnetje ben waarmee hij gezellig uit kan gaan.’

‘Had je er meer van verwacht?’

‘Ja. Hij was zo lief en belangstellend. In het begin tenminste. Nu kijken we al een hele week langs elkaar heen. Ik wilde alleen nog maar weg. Naar huis.’

Lieke kijkt van opzij naar haar vriendin. Een aantrekkelijke meid, met haar ronde gezicht en sprekende donkere ogen. ‘Jij bent veel te goed om het speeltje van Martin te zijn, hoe lief hij ook is.’

Marion haalt opgelucht adem en zet haar paard aan. ‘En nu rijden maar!’

In draf gaan ze over het bospad. Zodra ze bij de lange oprijlaan van Huis Merckenstein komen, gaan ze over in galop.

Lieke geniet. De wind fluit haar om de oren. De hoeven roffelen op de weg. Ta-da-dom, ta-da-dom. Ze is één met Orion, haar paard, dat net zo intens geniet als zij. Vriendschap met een paard is het mooiste wat er is.

Bij Huis Merckenstein staat Marion stil. ‘Wat gebeurt hier?’

Er zijn steigers langs de voorgevel gezet. De hoge stenen trap met het bordes is nog goed zichtbaar.

‘Een opknapbeurt. Ze willen het in de oude staat terugbrengen.’

‘Dat werd hoog tijd. Moet je zien. Het onkruid groeit uit de muren. En al die dichtgespijkerde ramen!’

Toch kunnen ze zien dat het een mooi huis is geweest. De vele ramen spreken van vroegere rijkdom.

‘Wie gaat er nu wonen?’

‘Ik meen dat er een zakelijke bestemming voor gevonden is. Zo’n internationaal bedrijf, dat er kantoor gaat houden en er dure gasten wil ontvangen.’

‘Ze kunnen bij jou thuis wel gaan kijken hoe het er vroeger uitzag,’ vindt Marion.

‘O ja, dat schilderij van vader.’

‘Wanneer heeft hij dat gemaakt?’

‘Toen hij achttien was of zo. In die tijd dacht hij er wel eens over kunstschilder te worden. Maar uiteindelijk kwam hij natuurlijk in de meubelzaak terecht.’

‘Ik vind het best een mooi schilderij.’

‘Ik ook.’

Lieke heeft er vaak naar staan kijken. Het straalt iets van grote voornaamheid uit. Het schilderij hangt in de antiekafdeling. Maar haar vader zal het nooit verkopen.

De paarden worden onrustig. Ze rijden verder. Een mooie tocht langs alle vertrouwde paden.

Wat heb ik dit gemist, denkt Lieke. Ik hoop dat Marion de komende tijd weer vaker thuiskomt. Die Martin kan, wat mij betreft, naar de maan lopen.

Ze komen langs een akker. Hoog in de lucht zingt een leeuwerik.

Lieke kijkt of ze hem kan ontdekken, maar ze hoort alleen zijn lied. Op dat moment weet ze een naam voor het nieuwe veulen: Liberty, vrijheid.

Het laatste eind gaan ze stapvoets.

‘Praat thuis alsjeblieft niet over Martin,’ zegt Marion.

‘Hè, ik was juist van plan hun het hele verhaal uit de doeken te doen.’

‘Waag het eens.’ Marion lacht alweer.

‘Weten ze al van Martin?’

‘Nee, ik heb steeds gearzeld of ik het hun zou vertellen. Vreemd, maar diep binnenin had ik het gevoel dat er iets niet deugde.’

‘Je hebt toch nooit geheimen gehad voor je ouders?’

‘O nee. Maar ik had geen behoefte aan goede raad. Ik wilde eerst zelf weten waar ik aan toe was. Dit moet ik alleen uitzoeken.’

Wanneer ze thuis zijn, zadelen ze de paarden af en wrijven ze ze droog.

Marion vraagt: ‘Blijf je eten?’

‘Nee, moeder rekent op me.’

‘Dan zie ik je morgen in de kerk.’

Hanna is druk bezig in de keuken. Ze giet de aardappels af en stooft de groente. Even loopt ze naar het halletje om te zien of ze toonbaar is. Vlug haalt ze een borstel door haar rossige haar. Er lopen al wat zilveren draden door. Daar heeft ze geen moeite mee. Het staat eigenlijk wel aardig. Voor de rest vindt ze zichzelf niet veel zaaks. Een mager, enigszins hoekig lijf, en een gezicht waarin al flink wat rimpels te zien zijn. Nou ja, ze wordt dit jaar vijftig.

Lieke stormt naar binnen. ‘Dag, moeder. Wat ruikt het heerlijk. Moet ik de tafel dekken?’

‘Is al gebeurd.’

‘Zal ik de schalen naar binnen brengen?’

Hanna kijkt onderzoekend naar Liekes handen. Zijn die wel schoon na dat paardengedoe?

‘Ja, hoor. Ik heb ze gewassen. Ruik maar.’ Lieke houdt haar handen onder Hanna’s neus.

‘Goed, hoor. Neem het vlees maar mee. Dan kom ik met de rest.’

Lieke schept haar bord vol. Ze heeft een geweldige trek. In gedachten is ze nog buiten, samen met Marion.

‘Wil het niet, Jens?’ vraagt haar moeder.

Verschrikt kijkt Lieke op.

Haar vader schuift zijn bord terug. ‘Ik heb geen trek.’

‘Maar je moet toch iets eten.’

‘Het gaat echt niet.’

‘Zal ik iets anders voor je maken? Soep of zo?’

Lieke ziet het bezorgde gezicht van haar moeder. Ze zou nog aardbeien gaan plukken aan de overkant van de rivier, als vader daarom vroeg.

‘Laat maar, Hanna.’

Lieke neemt een tweede portie. Zal ze vertellen over de fijne rit van vanmiddag? Het lijkt haar ongepast. Na het eten zegt ze: ‘Dat was heerlijk, moeder. Ik doe de vaat wel.’

Erg veel is het niet. Toch komt haar moeder helpen afdrogen en opruimen. Intussen vertelt ze over het bezoek dat ze vanmiddag aan de notaris en zijn vrouw heeft gebracht. Twee bejaarde mensen die in een ouderwets ruim huis wonen aan de rand van het dorp. Het notariaat is allang in andere handen overgegaan.

‘Was er iemand ziek?’

‘Nee, maar vandaag is een moeilijke dag voor hen.’

‘Hoezo?’

‘Dodenherdenking. Hun zoon is in de oorlog gefusilleerd.’

‘Wat tragisch. Nu herinner ik me dat u dat wel eens eerder verteld hebt.’

‘Hij zat in het studentenverzet.’

‘Hoe beleven ze zo’n dag als vandaag?’

‘Bewonderenswaardig.’

Daar moet Lieke over nadenken. Die mensen zullen hun zoon verschrikkelijk missen. Ze hebben de kracht gekregen om goed met hun verdriet om te gaan. Moet je hen daarom bewonderen? Ze denkt aan een jongen uit haar klas. Diens vader is afgelopen winter verongelukt, en zijn moeder kan daar niet overheen komen. Met het kind gaat het ook minder. Ze is een paar keer op bezoek geweest om over de jongen te praten. Zijn moeder leek volkomen apathisch. Ze zat maar in haar stoel te zuchten. ‘Het zijn de omstandigheden, juffrouw Edema. U moet maar wat door de vingers zien.’

‘Ik kom niet klagen. Ik wil alleen kijken hoe we hem kunnen helpen.’

Een licht schouderophalen. ‘Ik weet het ook niet.’

Lieke herinnert zich haar gevoel van machteloosheid. Deze moeder liet zich niet uit haar neerslachtigheid bevrijden. Moet je zo iemand minachten? Natuurlijk niet. Ze had alleen maar medelijden gevoeld. Iemand die zo in haar verdriet gevangenzit.

Lieke poetst het aanrecht schoon.

De televisie gaat aan. Dodenherdenking. Somber klokgelui. Een hele minuut stilte. Er heerst een beklemmende sfeer in de kamer.

Lieke kijkt naar haar ouders. Wat gaat er in hen om? Haar vader ziet er nog grauwer uit dan vanmiddag. Alle lijnen in zijn gezicht wijzen naar beneden. Haar moeder vecht met haar tranen. Is de oorlog nog niet voorbij? De trompet speelt zijn aangrijpende *last post*. En dan komen de bloemen. Een eindeloze rij mensen met ingetogen gezichten. Allemaal hebben ze hun verhaal. Hun verdriet. Of hun hoop voor de toekomst. Of beide.

Die nacht hoort Lieke allerlei verontrustende geluiden in huis. Voetstappen op de trap, een kraan die loopt, zacht gepraat in de kamer naast de hare. Ze gaat rechtop in bed zitten. Moet ze naar hen toe gaan, vragen of ze kan helpen? Ze aarzelt. Vader en moe-

der zijn erg op hun privacy gesteld. Als ze haar nodig hebben, komen ze haar wel halen. Ze gaat weer liggen, maar van slapen komt niet veel meer. Ze hoort vaders benauwde hoesten. Zolang ze zich herinneren kan, heeft hij dat al. Maar het wordt de laatste tijd steeds erger. Waarom blijft hij dan toch roken, terwijl hij weet dat hij zulke slechte longen heeft? Lieke begrijpt het niet. In het schemerdonker van de nacht doemt er een spookbeeld op. Straks gaat hij dood. Dan zal er voor moeder en haar de leegte zijn, het verdriet. Lieke denkt aan de dagen nadat oma Edema was overleden. Ze herinnert het zich haarscherp, ook al was ze nog klein. Het huis vol mensen die zacht praatten. Bedrukte gezichten, tranen. De begrafenis met de lange stoet mensen. En de bloemen. Net als vandaag. Maar wat heb je aan bloemen, als de mensen van wie je houdt, er niet meer zijn? Hebben vader en moeder vanavond aan oma gedacht? Of... aan zichzelf? Hebben ze het gevoel dat vader niet lang meer zal leven?

Buiten zingen de vogels luidkeels. Het is al licht.

Lieke pakt haar boek en probeert te lezen. Haar wekker loopt af. Is ze warempel toch weer in slaap gevallen, met het boek in haar hand.

In huis is het stil.

Ze kleedt zich aan en gaat zacht de trap af. In de keuken zet ze het ontbijt klaar. Heerlijk, brood uit de rooster en een kop thee. Ze heeft alweer een reuzetrek.

De keukendeur gaat open.

Haar moeder, in kamerjas. 'O, fijn. Je hebt al gedekt.'

'Wilt u ook thee?'

'Graag.'

Zwijgend eten ze hun brood.

'Je moet maar alleen naar de kerk gaan,' zegt Hanna. 'Ik blijf bij vader.'

'Is hij ziek?'

'Hij voelt zich niet goed.'

‘Gaaf u de dokter bellen?’

‘Och, op zondag doen we dat liever niet. Misschien gaat het morgen beter.’

‘Dat is wel te hopen. Uit de kerk ga ik met de vriendinnen er-
gens koffiedrinken.’

‘Weer bij Klein Wissink zeker.’

‘We kijken waar de lekkerste appeltaart is.’

‘Als je vanmiddag maar thuis bent. Tjalf en Janine komen met
de kinderen.’

Tjalf is Liekes oudste broer. Ze heeft geen band met hem. Aan
Janine heeft ze ronduit een hekel.

‘Is dat niet te druk voor vader?’

‘De afleiding zal hem goeddoen.’

Lieke zit naast Marion in de kerkbank. Bevrijdingsdag! Het is
een feestelijke dienst, met mooie liederen, waarin de mensen hun
dankbaarheid kunnen uitzingen. Lieke doet van harte mee. Maar
de ernstige woorden van de dominee temperen haar vreugde
weer. ‘Vrijheid is verantwoordelijkheid, is dienen in liefde.’
Lieke moet aan haar moeder denken. Die zou het hier hartgron-
dig mee eens zijn. Maar zichzelf wordt kriebelig. Ze wil niet net
als haar moeder worden. Altijd klaarstaan voor een ander. Die
eindeloze opofferingsgezindheid. Doet moeder ooit iets leuks
voor zichzelf? Ze is lid van een vrouwenkring, maar daar heeft
ze ook allerlei taken, dingen die moeten. Benauwend.

Lieke is blij dat er een heel stel vriendinnen meegaat naar
Klein Wissink. Ze drinken koffie en kakelen alsof ze elkaar in
geen jaren hebben gezien. Ze maken een wandeling langs de ri-
vier.

Dit is ruimte, denkt Lieke. Hier kun je tenminste ademhalen.

Tjalf werkt bij een groot bedrijf in Rotterdam. Hij kan promotie
maken en praat daarover met vader. Hij lijkt op vader, vindt

Lieke. Hetzelfde smalle gezicht met de grijze ogen. Net zulk sluijk blond haar.

Moeder is bezig met de thee. Ze heeft een cake gebakken.

Lieke vraagt zich af wanneer ze dat gedaan heeft.

Janine zit met een bewonderende blik in haar ogen naar Tjalf te luisteren.

‘Mogen de kinderen limonade?’ vraagt Lieke.

‘Is er geen appelsap?’

‘In de kelder,’ zegt moeder.

Lieke daalt de smalle treden af.

Boven haar hoofd hoort ze een stemmetje: ‘Ik ook in de kelder.’

‘Doe dat maar niet, Julian. Ik ben zo terug.’

‘Ik wil in de kelder.’

‘Nee.’

Verdraaid, waar staat die appelsap toch? Moeder heeft zulke enorme voorraden verzameld. Alsof er weer oorlog zal komen.

Een doffe plof achter haar rug en luid gebrul.

Geschrokken keert ze zich om. ‘Julian, domme jongen. Doet het zeer?’

‘Mamma! Mamma!’

Ze draagt hem vlug de trap op en zet hem bij Janine op schoot.

‘Wat is er gebeurd?’

‘Van de keldertrap gerold.’

Boos kijkt Janine haar aan. ‘Waarom let je dan ook niet op hem?’

‘Ik heb tot twee keer toe gezegd dat hij niet op de trap mocht.’

Janine troost haar zoon.

Kim van twee kruipt vlug bij haar vader op schoot.

‘Kun je die kinderen niet even rustig houden?’ vraagt Tjalf.

‘Je hebt het toch niet tegen mij?’ vraagt Lieke.

‘Natuurlijk heb ik het tegen jou,’ zegt Tjalf treiterig. ‘Jij hebt ervoor geleerd. Dus jij weet hoe je met kinderen moet omgaan.’

Lieke wordt woedend. ‘O, ben ik hier als oppas aangesteld? Het zijn jullie kinderen. Leer hun eerst maar eens dat ze gehoorzaam moeten zijn.’

‘Kom, Lieke, moet dat nu zo?’ zegt Hanna.

‘Ik laat me hier de schuld niet aanwrijven,’ verdedigt Lieke zich.

‘Je hebt gelijk, kind,’ komt Jens haar te hulp. ‘Die kleintjes moeten doen wat volwassenen zeggen. Voor hun eigen bestwil. En nu praten we er niet meer over. Hoe zat dat met die onkostenvergoeding, Tjalf?’

Lieke haalt haar schouders op en daalt opnieuw af in de kelder. Ze schenkt twee glazen appelsap in en zet die in de kamer voor de kinderen neer.

‘Zeg dank je wel,’ beveelt Janine.

‘Lieke stout,’ zegt Julian.

‘Lieke tout,’ doet Kim hem na.

Janine zegt er niets van.

Lieke pakt haar boek en gaat bij het raam zitten lezen.

De volgende middag wacht haar een verrassing. Naast Kolette staat een prachtig veulen. Zijn vacht is iets donkerder dan die van de merrie. Hij heeft een prachtige witte bles, als een uitroep-teken. Tussen de grappige oortjes staat een pluizige manenkam omhoog. Twee paar ogen kijken haar trouwhartig aan.

Lieke zucht van verrukking. ‘O, Kolette. Geweldig.’

Opeens staat Roelof naast haar. ‘En?’

‘Een juweel. Is alles goed gegaan?’

‘Uitstekend.’

‘Wanneer is het geboren?’

‘Gisteravond laat. Heb je al een naam bedacht?’

‘Liberty.’

Hij knikt goedkeurend. ‘Een betere naam kun je niet geven op bevrijdingsdag.’

Achter hen klinken voetstappen. Saakje met een kruiwagen vol stro en mest.

‘Bent u de stallen aan het uitmesten? Wacht, ik zal u helpen.’

‘In je nette kleren?’

‘Er hangt nog wel een overall in de schuur.’

Ze vindt ook een paar laarzen en gaat aan het werk. Nergens wil ze op dit moment liever zijn dan dicht bij de paarden. Bovendien weet ze dat het werk voor Roelof en Saakje zo langzamerhand te zwaar begint te worden. Geregeld komt er iemand uit het dorp om te helpen. Maar een vaste kracht kan oom Roelof niet in dienst nemen. Voor het repareren van de omheiningen laat hij tegenwoordig de timmerman komen, terwijl hij dat vroeger zelf deed.

’s Avonds aan tafel zegt Liekes moeder: ‘Je ruikt naar de stal.’

‘Klopt. Ik heb een uurtje geholpen bij Klein Wissink. Het veulen is vannacht geboren.’

‘Welk veulen?’

‘Ach, laat maar.’

Iedere dag gaat ze uit school naar Klein Wissink. Ze is erbij wanneer Kolette en haar jong voor het eerst de wei in mogen. Ze ziet het veulen voorzichtig de groene ruimte ontdekken en dan weer vlug de veiligheid van zijn moeder opzoeken. Meestal helpt ze een uurtje bij het werk. Thuis zijn ze er al aan gewend dat ze wat later komt.

Het gebeurt een week later. Argeloos fietst ze naar de boerderij. Daar ziet ze een vreemde kerel die met Orion het erf af loopt. Ze schrikt. Tegenwoordig zijn er nogal eens paardendieven, die hun slag slaan en met paard en al over de grens verwijnen. Met haar fiets verspert ze hem de weg. ‘Waar moet dat heen met Orion?’

Verbaasd kijkt hij haar aan. Dan lacht hij met een brede grijns.

Lieke ziet een rij hagelwitte tanden, donkere, vrolijke ogen onder dikke wenkbrauwen en een woeste bos haar. Hij draagt

een oud legerjack, een vale corduroy broek en smerige werklarzen.

‘Ik breng Orion naar de weide aan de overkant.’

‘Dat zal wel,’ zegt ze vinnig. ‘Ik ga meteen oom Roelof waarschuwen.’

‘Oké. Dan weet hij dat ik aan het doen ben wat me is opgedragen.’

Aarzelend kijkt Lieke hem aan. Is er een nieuwe knecht in dienst genomen? Dat zou ze dan toch moeten weten? Ze vertrouwt het nog steeds niet. Een landloper met een buitenlands accent, dat deugt niet. Met een vaart fietst ze naar de boerderij en stormt ze de keuken in. Er is niemand. Even kijkt ze in de bijkeuken en op het achtererf. Ook niemand. Vertwijfeld loopt ze naar de stallen. ‘Oom Roelof!’

Het duurt even. Dan komt hij tevoorschijn uit de zadelkamer.

‘Wat is er, meiske?’

‘Iemand gaat er met Orion vandoor. Een heel vreemde kerel.’

Op dat moment komt de vreemde kerel de stal binnen.

Roelof kijkt van de een naar de ander en lacht bulderend. ‘Mag ik je voorstellen aan mijn neef Patrick?’

Lieke wordt knalrood van schaamte. ‘Uw neef? Dat wist ik niet.’

‘Gelukkig wordt er goed op uw paarden gepast, oom Roelof,’ zegt de neef.

‘Lieke is onvervangbaar,’ vindt Roelof. ‘Kom mee naar de keuken. Dan maak ik koffie, en kunnen jullie de kennismaking voortzetten.’

Lieke weet niet of ze dat zo graag wil. Toch loopt ze met de mannen mee.

Tot haar verbazing gaat de neef met het koffiezetapparaat aan de gang.

Roelof komt naast haar zitten en legt het uit. ‘Patrick’s familie woont in Canada. Ze hebben daar een grote paardenfarm. Hij

weet er dus alles van. Voor de afwisseling komt hij hier een poosje helpen. Ik dacht dat Saakje het je wel verteld had.’

‘En ik dacht dat Roelof het wel tegen je gezegd had,’ lacht Saakje, die net binnenkomt. ‘Kijk eens wat ik meegebracht heb uit het dorp. Krentenwegge. Die heeft Patrick nog nooit geproefd.’

‘Ziet er goed uit,’ vindt Patrick. ‘Gaan we die meteen proberen?’

Saakje snijdt het brood aan.

Patrick serveert met zwier de koffie. Alsof hij het iedere dag doet, denkt Lieke. Maar helemaal op haar gemak voelt ze zich nog niet. Gelukkig heeft oom Roelof haar onvervangbaar genoemd.

Anne Sietsma

Een tijd van omzien

Lieke Edema woont nog thuis, in tegenstelling tot de oudste twee kinderen van het echtpaar, die de deur uit zijn. Lieke is onderwijzeres en haar grote passie is paardrijden. Daarvoor kan ze terecht op het bedrijf van haar oom, die paarden fokt.

Op de fokkerij komt Lieke in aanraking met Patrick, een Canadese jongen, wiens vader in dezelfde buurt is opgegroeid. Lieke valt als een blok voor zoon Patrick, en de liefde blijkt wederzijds.

Als moeder Hanna kennismaakt met de sympathieke Canadees, brengt dat herinneringen naar boven aan de dramatische oorlogsjaren, en doet ze pijnlijke ontdekkingen.

Anne Sietsma schrijft regelmatig familieromans voor de VCL-serie. Haar levensechte verhalen boeien tot de laatste bladzijde. Eerder schreef zij drie historische vervolgomans over de familie Roorda, de zilversmid uit Leeuwarden.

ISBN 978 90 5977 375 2 • NUR 344

VCL serie

www.vclserie.nl

9 789059 773752